

«Valldemossa», pintura de Coll Bardolet.

L'obra de Coll Bardolet a Campdevàrol

MIQUEL GIL I BONANCÍA

Campdevàrol, la bonica i acollidora població pre-pirinenca, ha vist enriquir el seu patrimoni amb una important aportació de caire artístic i social.

A la seva història moderna de consecucions valuoses, s'haurà d'afegir-hi aquesta data del 14 de gener de 1989, en què s'inaugurava la Pinacoteca Coll Bardolet, acollida en les instal·lacions que allí té la Caixa de Girona.

Era el final d'unes llargues i profitoses gestions, i el començament d'una nova etapa, en què caldrà inscriure aquesta pinacoteca, dins els punts de visites interessants que ja tenia. La població i els seus voltants foren tema pictòric inicial d'aquell vailet de la vila, que com emmetzinat per les llums i els colors, com caçador de papallones, anava rera ells per atrapar-los en tota la seva plenitud, i posar-los a la tela anhelosa d'acollir-los i guardar-los. Un món de somnis i meravelles s'obria als seus ulls, i d'aquesta frisança juvenívola, passar a la maduresa que el situaria en un

lloc prevalent dins el món de l'art.

Una vegada més ha quedat palès que les arrels s'arrapen a la pròpia terra i no se'n mouen, enyorant-la i desitjant el retorn, si per causes del destí o d'especials circumstàncies, ens en separem. Coll Bardolet va deixar fondes les arrels, les quals s'han anat alimentant de la terra fèrtil d'aquest Campdevàrol que portaria al cor al llarg del seu peregrinatge. Va estimar, però, també d'altres indrets com Vic i Valldemossa, si bé sense renunciar als inicis i acollint d'una manera platònica els nous amors. El primer, com tots, sempre és únic i

«Flors».

diferent.

La seva vida ha estat una constant aventura pictòrica, guiada i controlada per aquest seny de bonhomia, de gran sensibilitat humana que sap estimar i fer-se estimar.

Per tot, ell ha estat centre, sense proposar-s'ho, d'un grup on l'harmonia ha presidit tots els actes i trobades. Un equilibri serà com un quadre d'ell de la Cartoixa de Valldemossa, aquest seu lligam voluntari, d'ençà que a darrers del 1939 anés a Mallorca per quinze dies amb la idea de pintar uns quadres, i no pogués vèncer l'encís de l'illa vivint a diferents llocs, entre ells a la casa on havia estat Manuel de Falla, fins que l'any 1944 s'instal·là a una antiga cella de la Cartoixa que segueix essent el seu redós dels viatges de treball i exposicions que fa, especialment arreu d'Europa.

No pot estimar a mitges. Per això, la seva integració en aquest paradís de l'esperit, és total. Hi aboca els seus coneixements i esforços pictòrics, i obre portes mitjançant col·laboracions o posant-se al capdavant d'elles, com en els tradicionals i populars concerts al Torrent de Pareis, un esdeveniment de caire musical, al qual, a la importància dels intèrprets, cal afegir la de les personalitats que al llarg del temps hi han fet el pregó:

Constància i veneració

Talment com a portador d'un reliquiari amb terra i un brot de bruc dels voltants de Campdevàdol, la permanència del record ha estat total fos on fos, i a més de les visites que de tant en tant hi feia, organitzava a Mallorca per les festes de la Mare de Déu de Montserrat i altres dates, algunes trobades de germanor, on el grup de

dances típiques del seu poble pirinenc, hi feia demostracions.

Campdevàdol tampoc l'oblidava. I així, la mestra Antonia Puig i Simón, en una ocasió, posà com a treball de redacció un tema del pintor i la seva obra.

Viatges de la professora i alumnes a Mallorca, treballs entorn el marc i els personatges, amb trobades plenes de sentimentalisme. Poc després, en una de les seves visites aquí, el llavors alcalde senyor Pelegrí Moré, proposà, i es va acceptar per unanimitat, donar el nom del pintor a un carrer de la vila. Era com la confirmació de l'aliança.

La idea de la donació de l'obra estava madurada, plenament sospesada, i sols calia trobar un lloc idoni, digne, on poder-la guardar i mostrar adequadament. Estaven tots interessats en aquesta operació. Aleshores, fou durant una visita del llavors director de la Caixa de Girona, senyor Joan Vergés, atent a les obres de la nova sucursal per a Campdevàdol, que es suggerí la possibilitat que fos ella la que acollís l'obra de l'artista.

Va ésser com si un gra de llavor anés germinant, ja amb nous contac-

«Catedral de Palma».

«Entrada de tardor».

tes i esforços de bona voluntat dels homes compromesos, tant de Caixa de Girona, amb el president senyor Pere Franch, com amb el nou director Alex Gimbernà, i el batlle de Campdevànol senyor, Francesc Briones tots ells entorn de l'eix de l'entusiasta donant de l'obra, senyor Coll Bardolet.

Les obres de Caixa de Girona a l'ampli edifici situat a la cèntrica plaça Anselm Clavé, estaven ja en marxa, però fou possible arribar a temps, per poder-hi fer les adaptacions necessàries al tram dedicat a la pinacoteca. Ja d'acord amb la finalitat que havia de complir, es feren els plànols de distribució, prescindint o renunciant a les grans sales tantes vegades fredes o impersonals; es van decidir per un recorregut d'espais més acollidors, on les obres, classificades per grups temàtics, de tendències segons èpoques i fins i tot de tècniques, quedessin exposades, mostrant així el seu caliu intimista que ajuda a sentir-te més plenament vinculat, més integrat dins el moviment pictòric de l'artista. Molta cura en les proporcions, detalls i il·luminació, per poder gaudir plenament de l'obra que es troba en el recorregut.

La pinacoteca

Part de la gran planta baixa de l'edifici s'ha deixat per a oficines, mentre que un espai de 140 metres quadrats s'ha habilitat per a aquesta pinacoteca Coll Bardolet, amb una entrada directa i independent des de la plaça.

La valoració real i simbòlica, a la vegada, de la pinacoteca és per allò que acullí. La donació ha estat d'un total de dues-centes obres, 160 de les quals hi queden permanentment, mentre que les altres 40 són per a exposicions itinerants que la mateixa Caixa de Girona organitzarà a les seves sucursals, o cedirà amb les degudes garanties a aquelles entitats que les vulguin presentar, tant arreu

«Balls de mallorquins»,
pintura de Coll Bardolet en
la qual manifesta un registre
pictòric molt espontani.

de Catalunya com a d'altres indrets. Ja s'han rebut sol·licituds d'alguns llocs, entre ells Vic.

Malgrat que l'artista en la seva dèria feia temps que seleccionava, amb cura, l'obra per a la pinacoteca, amb la finalitat que fos representativa de diverses èpoques, temàtiques i tècniques, per aconseguir-ho més plenament no dubtà, quan cregué oportú

i es presentà l'ocasió, de comprar algun dels quadres que ja havia venut, o darrerament renuncià a la venda d'altres, per als quals s'havien interessat afeccionats.

El més antic dels quadres que es presenta és un datat de l'any 1933, pintat a la plana de Vic, amb una firma inicial que després canvià per la que segueix fent.

El Grup de CampdevànoI, interpretant les danses típiques davant l'edifici de la Pinacoteca, el dia de la seva inauguració.

N'hi ha un de la Cartoixa de Valldemossa fet des del seu estudi que, per les llums especials i la seva meticulositat, feu que estigués anys pintant-lo, esperant l'època, els dies i l'hora en els quals es donessin just aquells tons que tant l'encisaven.

De fet, cada quadre és una història a part, un fet, una anècdota. Planes viscudes en diferents moments i llocs, plasmades sobre la tela i que ara els visitants poden fruit.

Pero ha fet més encara per aquesta pinacoteca. Viatger enfervorit en les seves estades al centre i nord d'Europa principalment, havia anat comprant peces de ceràmica tradicional i valuosa, part de la qual ha donat per enriquir, amb aspectes diferents, la pinacoteca. I així, presentats en vitrines adients, el visitant pot veure-hi set plats decoratius del s. XVIII i tres magnífics gerros de la mateixa època.

L'obra pictòrica que es presenta és la màgia de la seva pintura a través de la qual capta i transmet les sensacions més inversemblants de l'home.

La magestàtica serenor de la catedral de Palma sota un cel de núvols; la plasmació dels paratges nòrdics com escenaris de llegendes; les simfonies de colors i formes de gerros on el blanc illumina els toncs clars; els jocs de tonalitats de les flors; els paisatges nítids del Mediterrà, o l'esclat de color i vida, de moviment rítmic i

intens a la vegada, impactants i suggeridors d'aquests balls mallorquins, pinzellades de modulacions vibrants d'un impressionisme espontani, fresc, sorgits dels impulsos creatius i concepte de la plàstica.

Quina és en ell la proporció justa de pintor, poeta o músic? Moltes vegades és difícil d'esbrinar-ho, si bé podríem deixar-ho en parts iguals, encara que en les proporcions a cada obra segons li aconsella la seva creativitat. No poden deslligar-se com si la pintura fos la matèria, el cos, i la poesia i música l'ànima, l'esperit. És un tot. Perquè els seus coneixements de la música, i gran afeccionat a ella, fan que la seva pintura sigui plena de lirisme, tant de color com de formes.

La tècnica l'ha captada de la natura en els seus contactes i estudis per tal d'interpretar-la millor. Font inesgotable, a la qual ha rendit culte constant d'admiració i respecte. Una veneració d'enamorat que sap absorbir tota l'essència, amb ulls i sentiments sublimitzats per expressar, quasi silenciosament, amb tons càlids, serens com una alenada o potser sorpir.

La inauguració

Fou com l'acte oficial del maridatge de l'art amb el poble. El sege-

llament de la fusió d'esforços i aportacions dels reunits, del protagonista per la seva condició d'iniciador, i aquells que creient i admirant la seva personalitat i obra, conjuntaren la possibilitat: L'ajuntament de CampdevànoI i la Caixa de Girona a través de la seva obra social.

CampdevànoI fou aquell dia centre espiritual i artístic de Catalunya. Un rumiatge que aplegà més de 3.000 persones arribades d'arreu, entre elles 125 de Valldemossa amb el seu batlle al front, amics de Palma de Mallorca i d'altres indrets de les illes, també vigatans, gironins, i d'arreu del país i fins i tot estrangers, francesos, suïssos, belgues i anglesos coneguts d'ell que, com els altres, volgueren correspondre a les atencions rebudes, amb la seva presència a aquest important esdeveniment. I tot el poble en pes. El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, volgué encapçalar aquesta manifestació i es congratulà de veure aplegada tanta gent en un acte socio-cultural, que qualificà d'exemplar i esperançador.

El president de la Caixa de Girona, senyor Pere Franch, qui obri els parlaments, digué, entre altres coses:

«Voldria agrair al senyor Coll Baradolet la seva generositat, que ha fet possible, amb la donació d'aquesta magnífica i extensa obra, que avui estem aquí. De cor l'hi he de dir que

el considero un gran pintor i, sobretot, un amic encantador. Només cal pensar en les moltes hores de treball que hi ha darrera de cada quadre per donar-se compte que, amb aquesta donació, allò que fa el senyor Coll Bardolet és lliurar al poble de Campdevànol les millors hores de la seva vida.

Emotives també foren les paraules, autèntic pregó, del publicista mallorquí Gabriel Janer Manila. Soltes, escollim les següents:

«Una veu que arriba de l'illa de Mallorca als faldars del vell Pirineu. Una veu en la qual s'integren altres veus que volen expressar la seva voluntat d'adhesió i el testimoni del seu afecte. Com una mà que s'allarga i s'allarga, la paraula... A través de l'obra de Josep Coll Bardolet dos pobles —Valldemossa i Campdevànol—, estableixen uns vincles d'amistat, perquè ambdues viles de muntanya comparteixen un fill, l'obra del qual s'estén arreu del món «amb retirada doble». L'obra d'un home o l'obra d'un gegant. Potser l'obra d'un home que té el cor de gegant. No endebades, Sant Cristòfor, el més conegut de tots els gegants, és el vostre patró».

Les converses entorn l'agermanament d'aquests dos pobles, bressol i residència de Coll Bardolet, segueixen fent perpètua, entre ambdós ajuntaments, la trobada que va acabar d'enllaçar-los amb la comprensió i

amistat generada per l'artista.

Les il·lusions, amb l'esforç i aportacions de molts, s'han fet realitat en aquesta nova pinacoteca. Ara, superades les dificultats, queda integrada a la població, Campdevànol, una entitat, la Caixa de Girona i unes terres, aquelles on va nàixer i ha estimat en Coll Bardolet.

La continuïtat és el sentiment i repte per a tots. Campdevànol, poble rural que va saber acollir la indústria per potenciar la seva importància estratègica entre la serra de Mogrony i les muntanyes de Sant Pere d'Auira, tradicional i progressista a la vegada, porta pirinenca en aquest camí cap a Ribes de Freser, la collada de Tosses, Puigcerdà i les estacions d'esquí, des d'ara pot oferir un nou atractiu per fer-hi una d'aquestes parades o estades, on a més de descansar el cos, l'esperit pot fruit del paisatge esplèndid i la visió de les obres d'art que guarda la nova pinacoteca Coll Bardolet.

Miquel Gil és periodista.

El President de la Generalitat de Catalunya estrena el llibre de visites de la nova Pinacoteca.